

**Dane dotyczące przedmiotu:**

**Jednostka oferująca przedmiot:** Wydział Psychologii

**Skrócony opis:**

Seminarium poświęcone jest zagadnieniu codziennej koegzystencji osób z doświadczeniami niepełnosprawności i osób bez takich doświadczeń w takich obszarach, jak: szkoła, praca, czas wolny. Problem integracji jest poruszany z obu omawianych perspektyw. Podczas seminarium w sposób krytyczny omawiane są najnowsze zjawiska w obszarze integracji środowisk osób niepełnosprawnych i sprawnych z uwagi na skuteczność ich oddziaływań. Podstawą analizy poruszanych problemów będzie perspektywa kulturowa. Studenci zyskają najnowszą wiedzę na temat włączania osób niepełnosprawnych w główny nurt zjawisk społeczno-kulturowych.

**Opis:**

Blok I: Wprowadzenie. Aspekty społeczne i kulturowe niepełnosprawności:

- (1) Społeczny model niepełnosprawności. Jak społeczeństwo wpływa na powstawanie niepełnosprawności? Własne doświadczenia, obawy związane z niepełnosprawnością.
- (2) Postawy, stereotypy, uprzedzenia i dyskryminacja osób z niepełnosprawnością. Obraz społeczny osób z niepełnosprawnością. Osoby niepełnosprawne w mediach. Jak środki masowego przekazu pokazują osoby niepełnosprawne, jakie mogą być tego konsekwencje?
- (3) Perspektywa kulturowa niepełnosprawności. Podstawowe pojęcia psychologii międzykulturowej. Proces enkulturacyj, jako sposób tworzenia relacji międzykulturowych
- (4) Uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu kulturalnym społeczeństwa. Udział osób z niepełnosprawnością w tworzeniu życia kulturalnego społeczeństwa

Blok II: Wspieranie integracji społecznej osób z niepełnosprawnością

- (5) Integracja w edukacji. Mity i fakty. Organizacja procesu dydaktycznego i przestrzeni szkolnej dla uczniów z niepełnosprawnością. Postawy uczniów sprawnych wobec niepełnosprawnych rówieśników.
- (6) Możliwości kształtowania i modyfikacji postaw wobec osób z niepełnosprawnością. Przygotowanie propozycji programu profilaktyki uprzedzeń i stereotypów (np. zajęć warsztatowych na temat niepełnosprawności dla dzieci lub młodzieży).
- (7) Przeprowadzenie zajęć na temat niepełnosprawności w wybranej placówce oświatowej.

Blok III: Wspieranie integracji zawodowej osób z niepełnosprawnością

- (8) Niepełnosprawni jako mniejszościowa grupa kulturowa – implikacje dla sprawnej większości
- (9) Metody wsparcia na rynku pracy: zatrudnienie wspomaganie, doradztwo zawodowe, outplacement, pośrednictwo pracy, coaching, mentoring
- (10) Prawne podstawy rozwoju zawodowego osób niepełnosprawnych w Polsce
- (11) Specyficzne potrzeby poszczególnych rodzajów niepełnosprawności na rynku pracy
- (12) Stosunek pracodawców do osób niepełnosprawnych
- (13) Stosunek niepełnosprawnych do pracy
- (14) Profil osoby wspomagającej osoby niepełnosprawne

**Literatura:**

- Nelson, T. D. (2003). Psychologia uprzedzeń (s. 21-50; s. 307-337). Gdańsk: GWP. (rozdz. Wprowadzenie w tematykę stereotypizacji i uprzedzeń; Przeciwdziałanie uprzedzeniom)
- Sękowski, A. E. i Niziołek, M. (2011). Uwarunkowania postaw wobec osób niepełnosprawnych o różnych rodzajach niepełnosprawności. *Przegląd Psychologiczny*, 54(4), 343-361.
- Chodkowska, M., Byra, S., Kazanowski, Z., Osik-Chudowolska, D., Parchomiuk, M., & Szabała, B. (2010). Stereotypy niepełnosprawności. między wykluczeniem a integracją. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Bieganowska, A. (2005). Niepełnosprawni w mediach. <http://portalwiedzy.onet.pl/4869,4291,1214574,1,czasopisma.html>
- Stanisławski, P. (2004). Od ofiary do herosa. [www.integracja.org/ledge/x/7828](http://www.integracja.org/ledge/x/7828)
- Bedyńska, S., Rycielski, P. (2010). Kim jestem? Przeciwdziałanie stereo typizacji i stygmatyzacji osób z ograniczeniami sprawności. Warszawa: Scholar.
- Błaszak, M., Przybylski, Ł. (2010). Rzeczy są dla ludzi. Niepełnosprawność i idea uniwersalnego projektowania. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Brzezińska A., Woźniak Z., Maj K., Red. (2007) Osoby z ograniczoną sprawnością na rynku pracy. Warszawa: ACADEMICA Wydawnictwo SWPS.
- Pisula, E., Matusiewicz, K., Walewska, K. (red.), (2011). Oblicza niepełnosprawności. Warszawa: Medi Page.
- Europejska Unia Zatrudnienia Wspomaganego. (2013). Broszura informacyjna i standardy jakości. Warszawa: PFON.
- Giermanowska, E. (red.), (2007). Młodzi Niepełnosprawni – aktywizacja zawodowa i nietypowe formy zatrudnienia. Warszawa: Fundacja Instytut Spraw Publicznych.
- Górnicka B. (2004) Plany życiowe młodzieży z lekkim upośledzeniem umysłowym Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Kobosko, J. (red.), (2009). Młodzież głucha i słabosłysząca w rodzinie i otaczającym świecie. Warszawa: Stowarzyszenie Usłyszeć Świat.
- Łukowski, W. (red.), (2008). Osoby z ograniczoną sprawnością na rynku pracy – portret środowiska. Warszawa: ACADEMICA,

Wydawnictwo SWPS.

Majewski, T. (2011). Poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych. Warszawa: MPiPS. Źródło: [www.niepelnosprawni.gov.pl/publikacje](http://www.niepelnosprawni.gov.pl/publikacje)

Ogólnopolski Sejmik Osób Niepełnosprawnych. (1998). Społeczny model niepełnosprawności. Problemy Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej, nr 1 (155).

Palak Z. Red. (2006) Jakość życia osób niepełnosprawnych i nieprzystosowanych społecznie. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Palak Z., Lewicka A., Bujnowska A. Red. (2006). Jakość życia a niepełnosprawność. Konteksty Psychopedagogiczne. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Trzebińska E. Red. (2007) Oddziaływania psychologiczne na rzecz integracji osób z ograniczeniami sprawności. Warszawa: ACADEMICA Wydawnictwo SWPS.

Tomaszewski, P., Pisula, E., Bargiel – Matusiewicz, K. (red.), (2014). Kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności i zdrowia. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Matsumoto, D., Juang, L. (2007). Psychologiamiędzykulturowa. Gdańsk: GWP.

#### **Efekty kształcenia:**

- Zdobycie wiedzy na temat powstawania uprzedzeń i stereotypów oraz kształtowania pozytywnego i złożonego obrazu osób z niepełnosprawnością.
- Rozwijanie umiejętności organizowania zajęć informacyjnych dla dzieci, młodzieży, nauczycieli dotyczących niepełnosprawności (w szkołach podstawowych, gimnazjum, liceum)
- Rozwijanie umiejętności reprezentowania interesów osób z niepełnosprawnością wobec instytucji zewnętrznych
- Zdobycie podstawowej wiedzy dotyczącej umieszczania osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy
- Rozwijanie umiejętności wsparcia osób niepełnosprawnych w różnych środowiskach społecznych